

Utrotayngelrötgruppen

genom Göran Sundström

ALLMÄNNA REFLEKTIONER om amerikansk yngelröta.

Sjukdomen smittar inte människor. Den drabbar endast 1,1promille av landets bisamhällen. Den är inte särskilt smittsam; att ett samhälle i en bigård är sjukt betyder inte att de andra också kommer att bli det. Den är lätt att bota och ännu lättare att förebygga genom att ta biprover och åtgärda samhället innan det får kliniska symptom. Problemet med sjukdomen är att sporerna är så långlivade och motståndskraftiga att sjukdomen poppar upp här och där, nu och då.

Antalet sjukdomsutbrott är i stort sett lika över åren. JV är nöjda, men kampen mot sjukdomen kan föras mycket billigare och effektivare. Man bör t.ex kunna stimulera avelsarbete mot resistens. Man kan som i Danmark använda mobilfoton för rådgivning. Man måste kunna ge de professionella biodlarna större ansvar och förtroende genom egenkontrollprogram. De har ju allt att vinna på att hålla sina bin friska. Men framför allt bör man ta till sig de rön (Eva Forsgrens forskning) som visar att man genom provtagning av bin och förebyggande omsättning kan nå snabba och bestående resultat. Genom att subventionera provtagning i s.k. hot spots finns en chans att nå verklig förbättring av bihälsan. Nuvarande metoder innebär för mycket av tillfällig "brandsläckning".

Man måste också göra ordentliga utvärderingar. Det är t.ex märkligt att ingen vet vad kontrollerna inom 3km-gränsen har gett för resultat.

Förutom att det är dyrt och ineffektivt hindrar regelverket utvecklingen av branschen eftersom det bara kan fungera i mindre företag eller i hobbyverksamhet. Det förslag som nu bearbetas gör tyvärr saken ändå värre genom nya restriktioner och pålagor t.ex i sk kontaktbigårdar och krav på nedsmältning av vax. Förslaget innebär i praktiken förbud mot stora biodlingar och förbud mot mer omfattande pollineringsuppdrag. Var det menat så?

SPRÅK OCH STRUKTUR

Förslaget ser ut att vara en omarbetning av den gamla förordningen. Resultatet blir en mycket svårgenomtränglig text. Man försöker tränga in tre sinsemellan mycket olika "sjukdomar" i samma paragrafer vilket leder till inadekvata regler. Om varje sjukdom får egna paragrafer blir det också enklare att t.ex. revidera reglerna för trakékvalster vartefter det sprids.

Regelverket är skrivet bakfram på så sätt att först kommer undantaget "delegerat undersökningsansvar" och därefter huvudregeln kap 4,5,och 6.

Om det är omöjligt att skriva en enkel text i föreskriften så behövs åtminstone ett förklarande häfte som med enkel text och i klarspråk förklarar reglerna.

Förenklat skelett till hur strukturen kunde vara:

1: Tre "sjukdomar" är anmälningspliktiga.

2: Om de påträffas inrättar JV spärr, skydds och ev. övervakningszoner.

Där gäller vissa krav och flyttrestriktioner.

A: Varroakvalster: följande gäller:

Zoner, undersökning, flyttbestämmelser osv.....

Drottningförsändelser m.m.

B. Amerikansk yngelröta: följande gäller:

Smittförklaring, zoner, flyttregler, skattlådor, tidsgränser o.s.v.

Undantag: delegerat ansvar.

C: Trakévalster: osv.....

DEFINIERA SJUKA BIN (Amerikansk yngelröta)

Kap 4 §2. Jordbruksverket måste bestämma sig för vad man menar med sjuka bin och det måste definieras som kliniska symptom. 0 antal sporer i ett biprov friar samhället men därutöver kan man inte med säkerhet påstå att det krävs ett visst antal för att framkalla sjukdom. Biprover är ett mycket kraftfullt sätt att bedöma risken och utifrån den arbeta förebyggande, men att det finns sporer kan inte användas som symptom på sjukdom.

Att ett samhälle är smittat innebär inte att alla i bigården är det.

GENOMGÅNG KAP 1 – 7.

1 KAP. § 3. Definitioner

Provtagning; samlingsprov. Om samlingsprovet är positivt kan man ta individuella prover och med stor säkerhet hitta risksamhällen. Förslag: lägg till Individuellt biprov.

Spärrad bigård   Här bör förtydligas att bigården är spärrad tills nödvändiga åtgärder är vidtagna. Sen ingår den i skyddsområdet.

Vad som saknas är en definition av det märkliga begreppet "begagnade bibostäder". Om man däri räknar in skattlådor bör det stå klart uttryckt. Biodlare talar om yngelrum och skattlådor och om man vill ha en text som folk begriper så bör man använda de begreppen. Vad är begagnat vax kap 6 §6 ?

I KAP6 §§ 7,8,9 m.fl talas om att flytta avfall av vaxkakor. Vad avses? Produceras mängder av "avfall" ute i bigårdarna?

2 KAP.

2KAP. §7 I jävsförhållande bör inräknas att tillsynsman inte ska hantera biodlingar där det finns ett uppenbart "negativt" jäv t.ex genom uppenbart konkurrensförhållande beträffande biplatser eller försäljning.

2 KAP. §9 Ska bitillsynen kunna fungera för stora biodlingar så krävs att de inte behöver ha kontakt med många personer. Helst "ett företag - en tillsynsman". Texten här tolkas rimligtvis som att det är förbjudet att arbeta utanför sitt distrikt. Det bör uttryckas klart att länsstyrelsen ska underlätta och effektivisera genom att ge företagen möjlighet till så få kontakter som möjligt.

3KAP.

VILKEN MOTIVATION FINNS FÖR ATT HA DELEGERAT UNDERSÖKNINGSANSVAR

Varför skulle någon vilja få delegerat undersökningsansvar? Mycket jobb med dokumentation §7:10 (se även bil 2) och vad vinner man? Tillsynsman kan ändå ge tillstånd i 8 mån KAP 6.§2. Om man har delegerat undersökningsansvar så gäller tillståndet i 12 mån. §7:7. Ingen jättevinst precis. Vilka andra fördelar finns?

§ 7:5. Varför gå en utbildning vart femte år om man ändå måste visa tillsynsman att man kan undersöka bina

§ 7:3. Om man bara får flytta bin till egna lokaler så innebär det att legoslungning är förbjudet.

§ 7:1. Om man väljer att ta samlingsprov; varför ska det tas när samhället är yngelfritt och hur stor är chansen att hela bigården är helt fri från sporer?

§ 7:8 Hur undersöker man vax?

§7:10. Här kommer ett exempel av otaliga där man har restriktioner angående "begagnade biodlingsredskap". Detta är fullständigt onödiga regler som bara bidrar till att göra texten svår genomtränglig. Det finns inget sätt att undersöka om kupknivar etc. är kontaminerade och det blir bara löjlig byråkrati av sådan dokumentation. Det räcker med en allmän regel att redskap ska rengöras så att de inte sprider smitta.

KAP 4.

§ 1. Vi måste komma bort från dessa meningslösa undersökningar av skattlådor m.m. som inte innehållit yngel. Där kan man inte hitta kliniska symptom. Slöseri med skattemedel.

§ 1:2. Varför har JV uppfattningen att biprover bara kan tas under yngelfria perioder?

§ 2. Symptom=tecken på sjukdom. Bisamhället betraktas som sjukt endast om det har "kliniska symptom". Om bitillsynsman är osäker tas kakprov. Om biprover tas ska man vara medveten om att det tar tid att odla preparaten och HÖGA SPORIAL KAN ALDRIG VARA TILLRÄCKLIG ORSAK TILL ATT FÖRKLARA ETT SAMHÄLLE FÖR SJUKT. Än mindre en hel bigård. Alltså måste man hitta kliniska symptom för att spärra en bigård.

§4. Här står inget om när provtagning behövs; ska alla provtas rutinmässigt och; hur gör man det?

§ 8. Skrivningen i konsekvensbeskrivningen sid11 tolkar jag som att det är bitillsynsmannen som ska värdera risken och därmed kunna beordra undersökning av alla kontaktbigårdar. Detta är att ge hen alldeles för stor makt. I en stor biodling innebär detta ett mycket stort ingrepp som dessutom blir kostbart för skattebetalarna. Riskvärderingen måste förläggas till en högre nivå.

KAP 5.

§ 1. Denna spärr av kontaktbigårdar kan inte gälla honung. Ofta måste skörden tas hem skyndsamt och i ett stort företag är det då omöjligt att invänta bitillsynens undersökningar.

§ 7. Det är fel att förelägga om förintande av samhälle angripet av trakévalster om man tänker sig att föreskrifterna ska gälla en längre tid. En sådan strategi är bara meningsfull om man tror sig stå inför ett angrepp som nyligen börjat och ännu inte hunnit sprida sig. Det finns bra behandling mot kvalstret. Hur ersätts biodlaren vid ev. förintande?

I konsekvensbeskrivningen sid 14 står att bitillsynsmannen ska ha makten att besluta om övriga åtgärder som att smälta ner förrådet av utbyggt vax. Tilläggas kan att förrådet av utbyggt vax är en av företagets viktigaste tillgångar. Utan sådant kan inte utökningen på våren göras utan att bina svärmar. Här ger man bitillsynsmannen makten att grundligt skada företagen.

Varför ska man smälta ner vaxet om samhället får trakévalster?

KAP 6

Bör det inte framgå av texten att flyttrestriktionerna endast gäller smittförklarade områden.

Kap 6 allmänt. Större biodlingar har det mesta av sin biodling utplacerad på annans mark och bestämmer inte själva. Markägaren kan beordra att bikuporna ska bort. Vad gäller då?

§ 1. Vad betyder m.m. som inte får flyttas. Honung måste få skördas.

Konsekvensbeskrivningen kap 6 §1. Bitillsynsmannen föreslås kunna återkalla flyttillstånd för kontaktbigårdar, d.v.s. hen ges makten att föröda ett företag.

§§4 – 9. Här skrivs att "tillsynsman får besluta". Det låter ju som att hen kan göra si eller så efter behag. Det är väl så att när man genomfört de nödvändiga åtgärderna så får man flytta skattlådorna.

§ 6. Här står att tillsynsman ska ha undersökt bisamhällena men i konsekvensbeskrivningen §6 står att det kan ske utan föregående undersökning. ???

Villkoret att smälta ner allt begagnat (?) vax från skyddsområde innebär en stor och obefogad kostnad. I en bigård med sjuka samhällen kan det mycket gärna stå helt friska precis bredvid. Det kan få helt förödande konsekvenser om ett företag tvingas smälta ner sitt vax.

(se konsekvenser för pollinering nedan)

§§4-5. Om man lägger till "eller till lokal där sanering kan ske." efter §4 så kan man stryka §5.

§§ 6 – 7. Mycket snåriga formuleringar. Ingår skattlåderamar i begagnad bibostad? Hur gör man ren dem?

För att kunna driva en stor biodling måste man få flytta bin när de undersökts och befunnits friska. (se konsekvensbeskrivning nederst)

§6. Här ska undersökas enligt 4kap.§1.1. Där står att det räcker med stickprov eller samlingsprov. Är det verkligen tänkt så?

§10. Vem bekostar proverna?

KAP 7.

§4. Import och införsel av bin inte leder till restriktioner i andra fall. Varför ska det göra det här?

Konsekvenser för pollinering.

"Konsekvensbeskrivning om man råkar hamna inom skyddsområde p.g.a Amerikansk Yngelröta, som jag uppfattat det.

3 km radie är samma sak som 2826 ha.

På ett jordbruksområde på slätten så kan 500 ha vara höstraps. (var 5:e år)

Säg att det står 3 samhällen/ha där för pollinering.

Finns då 1500 bisamhällen där för pollinering. Hittas då yngelröta i ett samhälle, så hamnar alla i ett skyddsområde.

Ett samhälle bränns och inget mer hittas.

Men konsekvenserna är att inga samhällen får flyttas inom 30 dagar.

Det innebär att rapsen blommat över och honungen kristalliserar i kakorna inom kort. Alla måste få dispens för att ta hem honungen som är värd miljoner för att slunga den. 7 skattlådor/samhälle. De måste då också smälta ner alla ramar (105.000 st.) , tråda om, valsa vax och sätta i nytt. 250kr/låda Orimligt, miljonkostnader Sen skulle bina flyttas till pollinering av t.ex rödklöver, vitklöver. Det gick om intet, för bina fick inte flyttas på 30 dagar.

Biodlaren har lovat bonden pollinering mot betalning, men får inte flytta p.g.a. myndighetsbeslut. Kan man hävda force major här?

Biodlaren tappar sin andra skörd, pollineringsersättning och bina lider. Står för mycket bin utan pollen och nektardrag på slätten.

Bonden tappar inkomst och blir arg som inte får någon fröskörd på klöver, och av bina blir det dåligt med vinterbin p.g.a lite pollen så många stryker med nästa vinter.

Samma scenario kan utspelas men kan börja vid äppel-pollineringen i Kivik. Hittas då ett utbrott till av yngelröta inom 30 dagar, efter det första så är det snart slut med både biodlaren och biodlingen.

Det kan väl inte vara så här det var tänkt?

Man måste få flytta bin och ta hem skattlådor utan att smälta ner, från andra samhällen än de som har yngelröta.

Man klarar inte en sådan här smäll om man ska leva på det, varken ekonomiskt eller tidsmässigt med så mycket extrajobb mitt i säsongen.

Då får man börja fundera på om man ska göra något annat istället för att driva en stor yrkesbiodling och erbjuda pollinering till lantbrukare. Mats.”